

CAP27-VALMISTELUN MAASEUTUTYÖRYHMÄ

Keskiviikko 26.6.2019 klo 12:00-14:30;

Läsnäolijat:

Taina Vesanto, pj, Maa- ja metsätalousministeriö
Sanna Sihvola, varapj, Maa- ja metsätalousministeriö
Laura Jänis, Maa- ja metsätalousministeriö
Jarno Virta, Maa- ja metsätalousministeriö
Hanna-Mari Kuhmonen, Työ- ja elinkeinoministeriö
Raisa Ikonen, Ruokavirasto
Reijo Martikainen, Ruokavirasto
Juha Kaipainen, Pohjois-Savon ELY-keskus
Juha Lappalainen, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry
Katja Laitinen, Satakuntaliitto
Tuomas Perheentupa, Suomen Kylät ry
Eliisa Vesisenaho, Pirkan Helmi ry

Hilkka Vihinen, pysyvä asiantuntija, Luonnonvarakeskus LUKE
Eero Pehkonen, pysyvä asiantuntija, Maa- ja metsätalousministeriö
Sanna Koivumäki, Maa- ja metsätalousministeriö
Joel Karlsson, Maa- ja metsätalousministeriö

Marianne Selkäinaho, siht., Maa- ja metsätalousministeriö

1. Kokouksen avaus ja esityslistan hyväksyminen

Puheenjohtaja Taina Vesanto avasi kokouksen klo 12:00. Kokouksen asialista hyväksyttiin.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Edellisen kokouksen pöytäkirja tallennetaan tiimeriin myöhemmin ja sitä voi kommentoida tämän kokouksen pöytäkirjan kanssa samaan aikaan.

3. CAP –valmistelun tilannekatsaus

Sanna Sihvola ja Taina Vesanto kertoivat CAP27-valmistelun ajankohtaisista asioista. CAP-asetusten käsittely etenee neuvoston työryhmissä. Suomen tavoitteena on edetä mahdollisimman paljon asetuksen käsittelyssä pj-kaudellaan. Suomen pj-kaudella tullaan järjestämään 4-5 horisontaalisten maatalousasioiden kokousta, joiden teemoina mm. uusi toimeenpanomalli, sektoraaliset tuet ja asetusten määritelmät.

Sanna Koivumäki kertoi horisontaaliasetukseen sisältyvistä valvonta-asioista (esitys Tiimerissä): mikä muuttuu valvonta-asioissa? Ohjelmakaudella 2014-2020 seuranta ja valvonta ovat olleet suoraan sovellettavaa EU-säädäntöä. Uudella rahastokaudella komissio ei enää sääntele esim. tukikelpoisuusehtoja. Valvonta- ja seurantajärjestelmän kehikko kuvataan CAP-suunnitelmassa ja komissio voi esittää siihen näkemyksiään. Tulokset nousevat tärkeimpään rooliin. Tietojärjestelmän rooli tulee korostumaan entisestään. Myös valintakriteerit ja yksinkertaistetut kustannusmenettelyt ovat aiempaa suuremmissa roolissa. Järjestelmää on hyvä yhteensovittaa yritys-, hanke- ja rakennetukien kesken, totesi Sanna Koivumäki.

4. Kansallinen valmistelu

Hallitusohjelman suhde CAP-valmisteluun:

Sanna Sihvola kävi läpi työryhmän teemoihin liittyvät asiat hallitusohjelmasta (diaesitys tiimerissä). MMM:n tuore strategia on hyvin yhdenmukainen hallitusohjelman kanssa: tärkeitä asioita mm. monipuolinen yritys-toiminta ja menestyvä maaseutu. Työnjako eri rahoitusten ja välineiden kanssa on tärkeää.

Keskustelussa nostettiin esiin mm. seuraavia asioita:

- Aluepoliittisesti hallitusohjelmassa huomioidaan kaikki alueet. Aluepoliittinen painopistepäätös on valmistelussa. Mitkä kärjet siellä tullaan nostamaan esiin? Paikkaperustaisuus vahvana juonteena hallitusohjelmassa.
- Hallitusohjelma on runsas sisällöltään. Tietojärjestelmien vaatimat resurssit huomioitu. Valvontojen tulevaisuus tulee jatkossa nostamaan tietojärjestelmien merkitystä entisestään.
- Harvaan asutun maaseudun (HAMA-alueet) asiat laajasti hallitusohjelmassa. Mm. kuljetustuki, kyläkauppatuki ja hama-alueiden kokeilurahoitus.
- Aluekehittämisen näkökulmasta eri alueet on tunnistettu. Aluekehittämisen painopistepäätöksen valmistelusta vastuussa alueiden uudistumisen neuvottelukunta ja valmisteluverkosto. AUNEn nimittämispyyntö on lähetetty 26.6.2019. Aluekehityksen toimintamalli, kaupunkistrategia, seutukaupunkiohjelma ja kasvusopimukset sekä korjausvelan kattaminen huomioitu hallitusohjelmassa.
- Kansalaistoiminta näkyy vahvasti hallitusohjelmassa. Kansalaisfoorumin esitykset menneet hyvin läpi. Kolmannen sektorin roolia mm. työllistämiskysymyksissä vahvistetaan.
- Paikkariippumaton työ ei näy hallitusohjelmassa.
- 2. asteen koulutus tärkeä asia hallitusohjelmassa. Osaajia ja uusia tekijöitä tarvitaan myös maaseudulle.

Työpajojen tilannekatsaukset

Leader ja kunnat työpaja (diaesitys tiimerissä)

Laura Jänis kertoi viimeisimmästä Leader-työpajasta, jonka teemana oli Leader-ryhmien ja kuntien yhteistyö ja sen kehittäminen. Työpajassa pohdittiin mm. miten Leader-strategian laatimisessa kannattaa hyödyntää kuntastrategioita? Ja päinvastoin. Keskustelua käytiin myös kuntarakenteesta ja Leader-ryhmien lukumäärästä.

Keskustelussa nostettiin esille mm. seuraavia asioita:

- Onko Leader-ryhmä maaseutuohjelman toteuttaja vai kuntastrategian toimeenpanija? Leader on yksi väline kuntastrategian toteuttamisessa. Leader-toiminnan ja kuntien välillä on myös ristiriitoja: joillain kunnilla tavoitteena voi olla palvelujen keskittäminen ja Leader-ryhmillä ennemminkin niiden hajauttaminen.

Työpajojen kooste:

Joel Karlsson kävi läpi koosteen tähän mennessä pidetyistä työpajoista. Kaikkiaan on pidetty 27 työpajaa. Työpajojen yhteenvedot ja muistiot kootaan MMM:n CAP-valmistelun nettisivulle. Lopullisesti paketti tulee olemaan kasassa elokuun puolivälissä: <https://mmm.fi/yhteisen-maatalouspolitiikan-seuraavan-kauden-valmistelu/tyoryhmat-ja-tyopajat>

Yhteenvetotaulukon tarkoituksena on antaa yleiskatsaus ja toimia työkaluna politiikan suunnittelussa ja jatkovalmistelussa. Materiaalina myös aineistot ministerin omasta CAP-kiertueesta ja ota kantaa –kyselyn kooste sekä palautekysely työpajoihin osallistuneille.

Leader-valmistelun ja CLLD:n tilanne (diaesitykset Tiimerissä)

Laura Jänis kertoi Leader-valmistelusta ja CLLD:n tilanteesta. CLLD-ratkaisu on tehty koheesiopolitiikan kansallisessa valmistelussa. Suomi ei ota CLLD-toimintamallia käyttöön rakennerahastoissa, mutta maakuntia kannustetaan varaamaan rahoitusta paikalliseen kehittämiseen.

Leader-valmistelun tiekartta valmistuu syyskuussa ja vuoden vaihteessa tullaan antamaan ohjekirje paikallisten strategioiden laadintaan.

Keskustelussa nostettiin esille mm. seuraavia asioita:

- Paikallista kehittämistä viedään eteenpäin yhdessä, mutta ei yhteisenä rahastona.
- On pettymys, ettei monirahastoisuuteen päästy. Arviointien mukaan rakennerahastoissa kaivattaisiin uusia toimijoita mukaan.
- Paikallisen kehittämisen hallinto on mietityttänyt alueilla. Maakuntaohjelmat ja –suunnitelmat valmistellaan nyt.
- Käynnissä on iso EU-hanke maaseudun ja kaupungin vuorovaikutuksesta. Siinä todetaan mm. se, ettei kaupunkien kansalaistoimijoilla ole tällä hetkellä mahdollisuutta toimia. Hallintojärjestelmän tulisi toimia siten, että kansalaisten etu tapahtuu.
- Paikallinen kehittäminen nähdään tärkeänä myös rakennerahastoissa ja sitä halutaan vahvistaa hankemuotoisena.

Työryhmän työsuunnitelma syksyille 2019:

Sanna Sihvola kävi läpi työryhmän työsuunnitelman luonnosta. Työsuunnitelma löytyy Tiimeristä. Arviointien tulokset, työpajojen anti ja kuulemiset luonnostellaan toimenpiteiksi syksyllä. Toimenpiteiden luonnokset valmiina lokakuun lopussa. Syyskuussa valmistellaan alustavat sisällölliset tavoitteet. Strategiaryhmä koontuu marraskuussa. Maaseuturyhmän asiakokonaisuus kuuluu pääosin Älykkäät maaseudut –kokonaisuuteen (skenaarioon). Valtiontukisäännöt uudistuvat vasta 2022. Tarveanalyysia käsitellään maaseuturyhmässä lokakuussa, keskittyen erityisesti lukuun 2.8. Joulukuussa on tavoitteena ohjeistaa ELY-keskuksia ja Leader-ryhmiä uuden kauden valmistelun seuraavasta vaiheesta. Vuosi 2020 on valmisteluaikaa alueilla.

Keskustelussa nostettiin esille mm. seuraavia asioita:

- Strategiaryhmän kokous 12.11.2019 ja sieltä saataneen linjauksia myös maaseuturyhmän työille.
- Tällä valmistelulla toimenpiteet ovat valmiina heti, kun EU on valmiina.
- Kuluvan ohjelmakauden arviointeja käydään läpi ministeriön järjestämässä seminaarissa 10.10.2019
- CAP-suunnitelma ei tule olemaan yhtä yksityiskohtainen kuin nykyinen maaseutuohjelma,

Katsaus muuhun kansalliseen valmisteluun (mm. ELY-valtuuksien jako, diaesitys Tiimerissä)

Sanna Sihvola esitteli alustavaa suunnitelmaa alueellisten valtuuksien jaon perusteiden uudistamisesta. Ohjelmakauden 2014-2020 jakokriteerit ovat perustuneet paikkatietopohjaiseen maaseudun kolmijakoon. Eri

alueiden asukasmäärät ja esim. edellisen kauden toteutetut toimet ovat olleet vaikuttavina tekijöinä. Jakokriteerin uudistamisen tavoitteena on luoda tietopohja, joka tukee yritysrajoitusten muutosta ja maaseudun elinvoimaisuutta sekä auttaa suuntaamaan maaseutupolitiikan ja maaseudun kehittämisen toimia maakuntien erilaisten ja muuttuvien tilanteiden mukaisesti. Tavoitteena on myös lisätä vaikuttavuutta ja pitää yllä ajantasaista tilannekuvaa.

Luonnonvarakeskus tekee selvityksen alueellisten valtuuksien jaon kriteereiden uudistamisen taustaksi. Selvitys koskee hanke- ja yritysrajoituksen lisäksi rakennetukia. Ministeriö päättää kriteeristön kauden valmistelun edetessä.

Keskustelussa nostettiin esille mm. seuraavia asioita:

- Harvaan asutun maaseudun painotus
- Paikkatietopohjainen data
- Yritysten sijoittuminen
- Tulisiko painottaa sitä maaseutua, joka erityisesti tarvitsee panostusta?
- Aluetaloudellisten ja työllisyysvaikutusten arviointi on valmistumassa ja se antaa aineksia.
- Maaseutuindikaattorit ovat monta vuotta jäljessä ja niiden perusteella vaikuttavuutta on haasteellista analysoida.

5. Muut asiat

Älykäs ja monipaikkainen maaseutu –ELY-keskuskohtaisen aluekierros:

Sanna Sihvola kertoi suunnitelmasta ELY-keskuskohtaisesta aluekierroksesta, jonka tarkoituksena on tukea alueellisten kehittämissuunnitelmien ja paikallisten strategioiden laatimista. Kierroksen järjestäjinä ovat MMM, Ruokavirasto ja maaseutuverkostopalvelut. Kierroksen keskiössä olisivat CAP-valmistelun lisäksi maaseutupoliittinen kokonaisohjelma ja saaristo-ohjelma.

Keskustelussa nostettiin esille mm. seuraavia asioita:

- Rakennerahastojen mukanaolo olisi tärkeää.
- Aluekierroksen kärjet tulisi pohtia tarpeeksi teräviksi.
- Aikataulu on elänyt. Nyt alkaa olla jo varmempaa sisältöä EU-tasolla ja myös alueiden valmistelu on edennyt, siksi aluekierroksen ajoitus ensi vuonna olisi toimiva. Fokus maaseuturahastossa, miten otetaan alueelliset vahvuudet huomioon.

6. Seuraavat kokoukset

16.9. (ma) klo 13-16, Kalevala, Meritullinkatu 10, 2. krs

15.10. (ti) klo 13-16 Pankkisali, Aleksanterinkatu 7, 1. krs.

1.11. (pe) klo 9.30-12.30 Jakovara, Mariankatu 9

14.11. (to) klo 12/13-16 Kruunu, Kirkkokatu 12, 1 krs., toinen marraskuun kokous sähköpostikokouksena (marraskuun viim. viikko tai joulukuun ensimmäinen viikko, tarkennetaan myöh.)

12.12. (to) klo 13-16, Kalevala, Meritullinkatu 10, 2. krs.

28.1.2020 (ti) klo 12-16, Jakovara, Mariankatu 9

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14:30.